

ԻՐԱՎՈՒՆԿ

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԵՆ ԶՈՐԵՔՇԱՐԹԻ ԵՒ ՇԱՐԱԹ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

«ուղիարի» համար Տարեկան 12 ֆր.
» վեցամսեայ 6 ֆր.
Առաստաղանի համար (երկու քիւր մեկ ծրարով) Տարեկան 14, վեցամսեայ 7 ֆր.
ԿԱՆԽԻՎ ՎՃԱՐԵԼԻ

Համակ դրամ եռայլն դրկել հետեւեալ հասցեով

«ԻՐԱՎՈՒՆԿ» ԼՐԱԳՐՈՅ. — Վ.Ա.Ռ.Ն.Ա. (Պուլկարիա)
Редакция на ВѢСТНИКЪ
„И р а в у н к ъ“
ВАРНА (България)

Rédaction du journal

„I r a v o u n k“

V A R N A (Bulgarie)

Խմբագրութեան ուղղեալ գրութիւնք եւ չեն դրկուիր եւ յարմար դատարանէր միայն կը հրատարակուին աւ. րոյնովին կամ մասամբ:
Դատարանի տղը 20 սանթիմ. երեւ. փն աւելի անգամներու համար 20 0/0 զեղչ կը լինի:

Ս. Ծնունդի տօններուն առթիւ լաւագոյն շարքով օր «Իրաւունք» չպիտի հրատարակուի:

ԱՆԳԼՈՅ ԱԶԳԵՑՈՒԹԻՒՆԸ

Ժ.Թ.ՐԳ ԴԱՐՈՒ ՎԵՐՋԻՆ ԱՄԻԱ. ներուն սկսած այս պատերազմը բանի որ ի.ր.գ. դարուն մէջ իր վճիռը պիտի ստանայ, պէտք է խոստովանիլ թէ Անգլիա հակառակ իր ազատամտական համբաւին շատ գէշ յիշատակով մը կը գոյցէ հին դարը եւ նորը կը մտնէ:

Այս պատերազմին պատճառը կարճ խօսքով Անգլիոյ ագահութիւնն էր, որով փոքրիկ եւ բաւական քաղաքակիրթ մի մը ժողովուրդի դէմ զինուելու: Դինչեւ իր կողմէն կըստատուէր այդ տեսակ փոքրիկներուն պաշտպան հանդիսանալ: Սակայն զանից զորքի մը զանգուրդի զանգուրդը բազմազան պատճառներով, Անգլիոյ, յոյժ քրիթի. կական վիճակ մը կը ներկայացնէ այսօր հարաւ Աֆրիկեան պատերազմին պատճառաւ: Ամբողջ մարդկութեան ուշադրութիւնը ա. միանգամայն ի վեր այդ կէտին դարձած է: Պօէրական մասնակի յաղթանակներու շարքերն Անգլիոյ նախաձեռնողներէն իւր ուրախութեան խնձորներ կընդունուին. անոնցմէ չարագուշակ հետեւութիւններ կը հանուին. ոմանք Պիլմարքի մէկ խօսքը կը վերլուծեն թէ՛ «Աֆրիկէ Անգլիոյ գերակշռութեան պիտի ըլլայ»: Միայն սա ճշմարիտ է թէ ամեն ահաւորական եւ հանրային գործ երբ անյաջողութեան բաղխի չարագուշակ մարդարէներու ե քննադատ. ներու կողմէ ահալին վայնասուն մը, ազմուկ մը կը լսուի միշտ. շատեր իրենց շահուն կամ բաղձանքին համեմատ մեկնութիւն. ներ կուտան. բայց Անգլիացիին չէ այն դիւրագործի ազգերէն որ ամեն ձայնի ակամջ տայ. նա ա. ամենայն պաշարիւնութեամբ նորանոր ահագին պատրաստութիւն. ներ կը տեսնէ, նոր զօրագուն. չեր կը կազմէ 100000 զինուոր եւ հարաւ Աֆրիկէ զրկելու համար, 5,000,000 անգլ. լիբայի նոր փարկ մըն ալ կը բանայ պատերազմական պաշտօնատուն առջեւ, ե վերջապէս կատարելով հաւատք կը տածէ թէ՛ թրանսփառ ու Օրանժ մօտ ժամանակի մէջ թա. զուհուն զերիշխանութեան պիտի ենթարկուին:

Ժ.Թ.ՐԳ ԴԱՐՈՒ ՎԵՐՋԻՆ ԱՄԻԱ. ներուն սկսած այս պատերազմը բանի որ ի.ր.գ. դարուն մէջ իր վճիռը պիտի ստանայ, պէտք է խոստովանիլ թէ Անգլիա հակառակ իր ազատամտական համբաւին շատ գէշ յիշատակով մը կը գոյցէ հին դարը եւ նորը կը մտնէ: Այս պատերազմին պատճառը կարճ խօսքով Անգլիոյ ագահութիւնն էր, որով փոքրիկ եւ բաւական քաղաքակիրթ մի մը ժողովուրդի դէմ զինուելու: Դինչեւ իր կողմէն կըստատուէր այդ տեսակ փոքրիկներուն պաշտպան հանդիսանալ: Սակայն զանից զորքի մը զանգուրդի զանգուրդը բազմազան պատճառներով, Անգլիոյ, յոյժ քրիթի. կական վիճակ մը կը ներկայացնէ այսօր հարաւ Աֆրիկեան պատերազմին պատճառաւ: Ամբողջ մարդկութեան ուշադրութիւնը ա. միանգամայն ի վեր այդ կէտին դարձած է: Պօէրական մասնակի յաղթանակներու շարքերն Անգլիոյ նախաձեռնողներէն իւր ուրախութեան խնձորներ կընդունուին. անոնցմէ չարագուշակ հետեւութիւններ կը հանուին. ոմանք Պիլմարքի մէկ խօսքը կը վերլուծեն թէ՛ «Աֆրիկէ Անգլիոյ գերակշռութեան պիտի ըլլայ»: Միայն սա ճշմարիտ է թէ ամեն ահաւորական եւ հանրային գործ երբ անյաջողութեան բաղխի չարագուշակ մարդարէներու ե քննադատ. ներու կողմէ ահալին վայնասուն մը, ազմուկ մը կը լսուի միշտ. շատեր իրենց շահուն կամ բաղձանքին համեմատ մեկնութիւն. ներ կուտան. բայց Անգլիացիին չէ այն դիւրագործի ազգերէն որ ամեն ձայնի ակամջ տայ. նա ա. ամենայն պաշարիւնութեամբ նորանոր ահագին պատրաստութիւն. ներ կը տեսնէ, նոր զօրագուն. չեր կը կազմէ 100000 զինուոր եւ հարաւ Աֆրիկէ զրկելու համար, 5,000,000 անգլ. լիբայի նոր փարկ մըն ալ կը բանայ պատերազմական պաշտօնատուն առջեւ, ե վերջապէս կատարելով հաւատք կը տածէ թէ՛ թրանսփառ ու Օրանժ մօտ ժամանակի մէջ թա. զուհուն զերիշխանութեան պիտի ենթարկուին:

Սակայն զանից զորքի մը զանգուրդի զանգուրդը բազմազան պատճառներով, Անգլիոյ, յոյժ քրիթի. կական վիճակ մը կը ներկայացնէ այսօր հարաւ Աֆրիկեան պատերազմին պատճառաւ: Ամբողջ մարդկութեան ուշադրութիւնը ա. միանգամայն ի վեր այդ կէտին դարձած է: Պօէրական մասնակի յաղթանակներու շարքերն Անգլիոյ նախաձեռնողներէն իւր ուրախութեան խնձորներ կընդունուին. անոնցմէ չարագուշակ հետեւութիւններ կը հանուին. ոմանք Պիլմարքի մէկ խօսքը կը վերլուծեն թէ՛ «Աֆրիկէ Անգլիոյ գերակշռութեան պիտի ըլլայ»: Միայն սա ճշմարիտ է թէ ամեն ահաւորական եւ հանրային գործ երբ անյաջողութեան բաղխի չարագուշակ մարդարէներու ե քննադատ. ներու կողմէ ահալին վայնասուն մը, ազմուկ մը կը լսուի միշտ. շատեր իրենց շահուն կամ բաղձանքին համեմատ մեկնութիւն. ներ կուտան. բայց Անգլիացիին չէ այն դիւրագործի ազգերէն որ ամեն ձայնի ակամջ տայ. նա ա. ամենայն պաշարիւնութեամբ նորանոր ահագին պատրաստութիւն. ներ կը տեսնէ, նոր զօրագուն. չեր կը կազմէ 100000 զինուոր եւ հարաւ Աֆրիկէ զրկելու համար, 5,000,000 անգլ. լիբայի նոր փարկ մըն ալ կը բանայ պատերազմական պաշտօնատուն առջեւ, ե վերջապէս կատարելով հաւատք կը տածէ թէ՛ թրանսփառ ու Օրանժ մօտ ժամանակի մէջ թա. զուհուն զերիշխանութեան պիտի ենթարկուին:

Անգլիա հայկական խնդրով իր մարդատիրական համբաւէն ահա. գին կորուստ մը ունեցած էր եւ ահա թրանսփառ պատերազմով անիրաւ բռնակալի տիրութեան իր վրայ առնել փորձուեցաւ: Բայց այդ բարոյական կորուստին հետ նիւթական ահագին կորուստներ ալ տուաւ ու ինչպէս կ'երեւայ պիտի տայ դիւ:

Վերջապէս Ժ.Թ.ՐԳ ԴԱՐՈՒ ՎԵՐՋԻՆ ԱՄԻԱ. ներուն սկսած այս պատերազմը բանի որ ի.ր.գ. դարուն մէջ իր վճիռը պիտի ստանայ, պէտք է խոստովանիլ թէ Անգլիա հակառակ իր ազատամտական համբաւին շատ գէշ յիշատակով մը կը գոյցէ հին դարը եւ նորը կը մտնէ: Այս պատերազմին պատճառը կարճ խօսքով Անգլիոյ ագահութիւնն էր, որով փոքրիկ եւ բաւական քաղաքակիրթ մի մը ժողովուրդի դէմ զինուելու: Դինչեւ իր կողմէն կըստատուէր այդ տեսակ փոքրիկներուն պաշտպան հանդիսանալ: Սակայն զանից զորքի մը զանգուրդի զանգուրդը բազմազան պատճառներով, Անգլիոյ, յոյժ քրիթի. կական վիճակ մը կը ներկայացնէ այսօր հարաւ Աֆրիկեան պատերազմին պատճառաւ: Ամբողջ մարդկութեան ուշադրութիւնը ա. միանգամայն ի վեր այդ կէտին դարձած է: Պօէրական մասնակի յաղթանակներու շարքերն Անգլիոյ նախաձեռնողներէն իւր ուրախութեան խնձորներ կընդունուին. անոնցմէ չարագուշակ հետեւութիւններ կը հանուին. ոմանք Պիլմարքի մէկ խօսքը կը վերլուծեն թէ՛ «Աֆրիկէ Անգլիոյ գերակշռութեան պիտի ըլլայ»: Միայն սա ճշմարիտ է թէ ամեն ահաւորական եւ հանրային գործ երբ անյաջողութեան բաղխի չարագուշակ մարդարէներու ե քննադատ. ներու կողմէ ահալին վայնասուն մը, ազմուկ մը կը լսուի միշտ. շատեր իրենց շահուն կամ բաղձանքին համեմատ մեկնութիւն. ներ կուտան. բայց Անգլիացիին չէ այն դիւրագործի ազգերէն որ ամեն ձայնի ակամջ տայ. նա ա. ամենայն պաշարիւնութեամբ նորանոր ահագին պատրաստութիւն. ներ կը տեսնէ, նոր զօրագուն. չեր կը կազմէ 100000 զինուոր եւ հարաւ Աֆրիկէ զրկելու համար, 5,000,000 անգլ. լիբայի նոր փարկ մըն ալ կը բանայ պատերազմական պաշտօնատուն առջեւ, ե վերջապէս կատարելով հաւատք կը տածէ թէ՛ թրանսփառ ու Օրանժ մօտ ժամանակի մէջ թա. զուհուն զերիշխանութեան պիտի ենթարկուին:

Անգլիոյ բարոյական եւ նիւթա. պէս վարկաբեկ ըլլալը մեզ նման ճշուած ազգերու համար ալ շատ աննպաստ է. իսկ Թուրքիոյ նը. ման բռնակալ պետութեանց համար դա ցնծութեան տուն մըն է: Որովհետեւ Թուրքիոյն կառաւ.

վարութիւնը իր վարչական սկզբունքներով աշխարհի ու ազգաց բազմին տիրող վեց մեծ պետութեանց մէջ ամենէ աւելի ազատական է. նա իր տիրած երկիրներուն ներքին ինքնավարութիւնը չէ կապտած, այլ ընդլայնած ու նուիրագործած է: Անգլիա իր զաղթավայրերը միայն նիւթապէս շահագործելու հետեւած է, այն ալ տեղական արհեստները ու երկրագործութիւնը զարգացնելով եւ հազար ու մէկ տեսակ դիւրութիւն. ներ ընծայելով, մամոյ, խղճի ու կրօնի անպայման ազատութիւն ապրով ե վերջապէս հպատակ ժողովուրդին ուրուն ազգայնութեան ամեն յատկանիշները յարգելով:

Անգլիոյ աշխարհակալութեան այս ազատ դրութիւնը ուրիշ պետութեանց հաճելի չէ թուած, որ զլիսաւոր պատճառ մը կրնայ սեպուիլ այն հակառակական ցոյցերուն որոնք Գերմանիոյ, Ռուս. որոյ ե Գաղղիոյ մէջ տեղի կու. նենան. իսկ ազատամիտ ազգեր. խոստովանելով հանդերձ թէ թը. լանսփառ խնդրոյն մէջ Անգլիա անիրաւ է—միշտ կը ցանկան ու պէտք է ցանկան Մեծն Բրիտա. նիոյ դրօշին միշտ բարձրէն ծա. ծանելուն. որովհետեւ միշտազա. յին քաղաքական գործերու մէջ Անգլիոյ ազգեցութեան անկումը կամ նուազումը մեզ նման փոքր ե ճշուած ազգերու ազատութեան յոյսն ալ կը նուազեցնէ. ուստի Անգլիա ե իր ազգեցութիւնը ժայռի նման կանգուն մնա. լու են որպէսզի հիւսիսէն ու հա. ռաւէն փչող ու փոքր ազգաց կեանքը խամրեցնող սառնաշունչ գամիներուն կուրծք տայ ու ետ մղէ:

1800-1900

Ա.

(Շարունակ. Լախարդ քուէն)

Թուրքիան վերականգնելու եւ անոր գոյութիւնը պահելու համար Եւրոպայի ընձեռնած աջակցութիւնը կ. Պոլսոյ մէջ օտար պետութիւններուն միջազգային օրէնքին ներած սոհմանէն շատ աւելի լայն տեղ մը տուած էր:

Միեւնոյն ատեն Ռուսիա թուրքիոյ բնական թշնամին, Ռուսիոյ շինթ վիճակը պատճառ բռնելով, Արեւելքի քրիստոնէից պաշտպանի անունով առաջ նետուեցաւ Մի. ծն Պետրոսի համալուար կտակին համեմատ իր դիտումները գործա. դրելու ե խրիմի պարտութեան հակահարուածը տալու:

Վտանգը մեծ էր: Սուլթան Ա. զիլ մտադրեց հպատակ քրիստոնէից գոհացում տալ, ներքին ինք. նավարութիւններով, որով եթէ ոչ ընդմիջա գոնէ անպայման ժամա. նակի մը համար կերաշխաւորէր իր տերութեան ներքին խաղաղութիւնը:

Բայց Միտհաթ փաշա, իր հա. մախհանըր եւ նախարարութիւնը Ալիզ կայսեր ծրագրին գործա. դրութիւնը երկրին ամբողջութեա. նը սպառնացող վտանգ մը համա. ընելով, սահմանադրութեան եւ ե. լիսփոխանական ժողովի մը ծը. նունք տալ ուղեցին: Այս կերպով Տաճկաստան պիտի կրնար յաջողի թուրքիաբնակ քրիստոնէից ձայնը խեղդել ու զօրացնել թուրք տար. ըին հեղինակութիւնը, քանի որ երկիրը վարող երեսփոխանական ժողովին մէջ պատկառելի մեծա. մասնութիւնը մահմետականները պիտի կազմէին: Որոշումը շտրուած էր: Սահմանադրութիւնը Տաճ. կաստանը փրկելու ե օտարի ազ. դեցութիւնը ետ մղելու միակ մի. ջոցը նկատուեցաւ:

Միտհաթի այս ծրագիրը զը. լուս հանելու համար ձեռք առ. նուած միջոցներու արդիւնքն են Սուլթան Ա. զիլի գահնկեցութիւ. նը, յաջորդին Մուրատի անկումն ու բանտարկութիւնը:

Մուրատի յաջորդեց եղբայրը Ապտիլ Համիտ Բ. օրուան հեղի. նակաւոր նախարարութեան հետ ունեցած գաղտնի գործակցութեա. նը ե խոստումներուն շնորհիւ: Ապտիլ Համիտի իշխանութիւնը Սահմանադրութեան հաստատմամբ կըսկսի, որ սակայն չկրցաւ ար. դէն բռնկած կրակին առաջը առ. նել: Պալագանեան խնդիրը սուր հանգամանք մը ստացաւ: Պոլսոյ մէջ զուգարուած արտակարգ եւ. ըրպական վեհաժողովը իր պահան.

Չունենալով կէտ մը իսկ չ'ընդունի,
Թուրքիա կը յամառէր վեհա-
ժողովին գոհացում տալու. այդ-
րանք յարմարագոյն առիթը ըն-
ծալից Ռուսիոյ պատերազմը ըս-
կանելու. Եւրոպայի հարկադրուե-
ցաւ իր հաւանութիւնը տալ. Միտ-
հաթի փաշայի որդիին հպատակ
քրիստոնէից պետերէն խառն ժո-
ղով մը դաւաճելով, իրաց վիճա-
կը պարզեց և պատերազմը ան-
հրաժեշտ միակ յիշոյցը ցոյց տը-
ւաւ Ռուսիոյ ոտնձգութեանց դի-
մադրելու համար, և ամեն պա-
տասխանատուութիւն Ռուսաց վը-
րայ կը ձգէր. մինչդեռ Ռուսիա
հակառակ թուրքիոյ համար ու-
նեցած *arriere pensee*-ներուն ոչ
ինքը կրնար և ոչ ալ Եւրոպայից
ներքէր իրեն ճաճկաստան քաշել
երբ այս վերջինը իր յոռի ընթաց-
քովը զօրաւոր պատճառներ և պա-
տեն առիթներ չի հայթայթէր:

Այդ պատերազմը շատ սուղի
նստաւ Թուրքիոյ, ինչ որ չէր
ուզիր ընել անկեց շատ աւելին
ընել տուին. Սիրիայի, Գարատաղ
և Ռուսիայի կատարեալ անկա-
խութիւն ստացան. Պուրկարիա
Մոլթանի գերիշխանութեան ներ-
քեւ կէս անկախ երկիր մը եղաւ.
Արեւելեան Ռուսիոյ մը տակդե-
ցին. Պոսնա-Հերսէքը Աստրիոյ
բաժին եղաւ ու միեւնոյն տան
Հայկական և Մակեդոնական խն-
դիրները ծնան. նոյն իսկ Թու-
քիոյ անկախութիւնն ալ ահեղօ-
րէն վտանգուած էր, երբ Ռուսք
Պոլսոյ դուռները հասած էին, և
Ապտիլ համիտ իր ամառը Պը-
րուսա փոխադրելու պատրաստուե-
ցաւ:

Անգլիա օգտուելով այս տու-
թէն կրպորսի դաշնագիրը կնքեց
գաղաւթաբար և կասեցոյց Ռուսաց
ընթացքը. Թագուհւոյն կառա-
վարութիւնը այսպէսով կ'ստանար
կրպորսը, որ Սուրիոյ և Փոքր
Ասիոյ մօտ ըլլալուն անով շատ
գերին պիտի ըլլար հակել Սու-
րիոյ վրայ ֆրանսական նկատու-
մանը դէմ և Անատոլիոյ վրայ
Ռուսիոյ դէմ:

Պէրսիոյ դաշնագիրը բաւակա-
նաչափ գոհացում չի տուաւ Ռու-
սիոյ, հակառակ իր այնչափ զո-
հողութիւններուն. Զարը բռնա-
գաղաւթած և շահագործուած էր,
Անգլիա և Աստրիա առանց զո-
հաբերութեան առաւելագոյն կը
շահէին. Ասկէ կ'սկսի Հայաստա-
նի և Մակեդոնիոյ քրիստոնէից
վիճակը ալ աւելի ծանրանալ. ա-
սոնց ճակատագրին համար խմբա-
զրկուած յօգուածները (տեսնել
Պէրսիոյ դաշնագրին 61 և 23րդ
յօդուածները) օտար պետութիւնք
դէպք մը ըլլին Թուրքիան շահա-
գործելու, որուն համար իսկապէս
արհաւիրք մը եղան Հայն ու Մա-
կեդոնացին, զորս ճաճկաստան այ-
սօր խելայեղ նոյն իսկ իր կոր-
ծանման գնովը կը ջանայ անհե-
տացնել:

Նաեւ Պէրսիոյ վեհաժողովին
ընչ ետքը Յունաստան յաջողեցաւ
Թէսալիան ստանալ, իսկ Պուրկա-
րիան ալ Արեւելեան Ռուսիոյ իր
հետ միացուց:

Թուրքիա այս ահագին կորուստ-
ներէն ու կրած հարուածներէն
խրատուած ըլլալու բնաւ նշոյլ մը
տեղում ցոյց չի տուաւ. այլ ընդ-
հակառակը Ապտիլ համիտ իր
գիրքը ամրացնել վերջը պետա-
կան հարուածով մը վերցուց Սահ-
մանագրութիւնը և երեսփ. ժողովը
իշխանութիւնը Երևալի մէջ կեդ-
րոնացաւ և առաւել քան երբէք
սկսաւ տեսութիւնք քմահաճ բռնա-
պետութիւնը:

(Շարունակելի)

ՊԱՊԻՆ ԿՈՆԴԱԿԸ

Պապական երկրի ամուսնութիւ-
նը արտօնող հետեւեալ կոնդակը
թան արտօնուած է հարաւ-Ամե-
րիկեան լրագրիւններէ առնելով:

«Մենք, Լեոն ԺԳ., շնորհիւն
Աստուծոյ Պապ, և փոխանորդ
Տեառն ի վերայ երկրի, կը դի-
մենք ձեզ, գերապայծառ արքե-
պիսկոպոսունք, եպիսկոպոսունք,
վարդապետք և հաւատացեալք լա-
տին Ամերիկայի, և կիմացենք
ձեզ թէ եկեղեցական ժողովի հայ-
րերու հետ խորհրդակցելէ ետք
կը հրամայենք:

1. Նկատելով որ եկեղեցական ա-
մուրիութիւնը աստուածաբար կարգ
մը չէ, այլ հաստատուած է Եկե-
ղեցոյ առաջին դարերու վճիռնե-
րով և մօր հայրապետական նա-
խորդներէն, որպէսզի սուրբ խոր-
հուրդներու պաշտամունք աւելի
մաքրութեամբ կատարուին և կը-
ղերը հոգեւոր պաշտօնի բազմա-
գիծի դժուար պարտաւորութիւն
ները կատարելու համար աւելի
անձնուրաց և աւելի եռանդալից
ըլլայ, ինչպէս որ պարագայից
պահանջած մէկ կարգապահութիւն
ն էր այս՝ այնպիսի ժամանակ-
ներու մէջ, ուր եկեղեցւոյ ծառա-
յութեան համար եղած տրամադը-
րութիւնք բազմաթիւ էին:

2. Նկատելով որ ներկայ ժա-
մանակիս, և մասնաւորապէս Ամե-
րիկայի մէջ քահանայութեան հա-
մար արամադութիւնք օրէ օր
կը նուազին, բան մը որ բազմա-
թիւ թեմերու անհովիւ մնալուն
պատճառ կ'ըլլայ, ի վնաս հաւատ-
քի և կրօնական ծառայութեան:

3. Նկատելով որ արդի դարու
նիւթապաշտ միջոցաւ մէջ ծը-
նած և կրթուած երիտասարդու-
թիւնը քահանայութեան խոյս տա-
լու պատճառն է ամուրի կղերա-
կանութիւնը, որ թէեւ կղերազ-
դեցութեան և հեղինակութեան
տէր կրնէ. բայց իրաւ է թէ կը
պահանջէ նաեւ առաքելութիւն մը
և զից պահանջ անձնուրացու-
թիւն մը, որուն համար պէտք է
խիստ մասնաւոր շնորհք մը, զոր
Աստուած ամենուն շնորհած չէ:

Այս զօրիկ պատճառներուն հե-
տեւանք, և լատին-ամերիկեան
հարց հետ խորհրդակցելէ ետք,
կը յայտարարենք:

Թէ այդ կողմերու կղերին ա-
զատութիւն կուտանք, միմիայն
այդ ազգերու և ժողովրդոց միջեւ
եղած անմիջեղի հարկին պատճա-
ռաւ, ամուսնանալ, այս մասին
հնազանդելով այն ընդհանուր սո-
վորութեանց, զորս եկեղեցին
պարտ կը դնէ իրեն հաւատարմ-
ներու վրայ: Ներկայ թուրքու-
թեանց հետ ոչ նուազ խորհուրդ
կուտանք նաեւ ամուրի կղերակա-
նութիւնը նախընտրել, որ ամե-
նակատարեալ, ամենամաքուր և
վայելուչ վիճակն է:

Շնորհաւոր այս իրաւունքներ
գործադրութեան պիտի դրուին
1900 յունվար 1էն:

Տուեալ ի հոսմ, ի 10 յուլիսի
յամի շնորհաց քահանորդի հայ-
րապետութեան միւրոյ:

Լեոն ԺԳ. Պապ

ՔԱՐԻՉԵԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Անահիտի Տեօքէն Տիար Զօպա-
նեան Պապը-Տիբի, Էրեսնաի,
Նանսիի աշխարհագրական ընկե-
րութիւններէն հրաւիրուած խօսե-
րէ դեկտ. 6ին, 8ին և 10ին յիշ-
եալ քաղաքները. Տ. Զօպանեան
իր բանախօսութեան նիւթ ըն-
տրելով «Հայերն և Պառնասոս»
թուերէն հայաց իրենց պատմու-
թեան և ընդհ. պատմութեան մէջ
կատարած դերը, և ցաւ յայտնել
է Պառնասոսի բռնած անտարբերու-
թեանը շարքերու միջոցին, ինչ-
պէս նաեւ արգահատաբար՝ հաս-
թօր քրքաւար քաղաքականու-
թեան, հակառակ այս արդար բո-
ղքին՝ որով Տ. Զօպանեան Պառն-
ասոսի թուրք սէզ արարքը կը յի-
շատուի, աստեալեան ամեն տեղ
ստեղծական լրագրիւններու քաջալերու-
թեանն է արժանացնել և ժողովը-
դէն ծափահարուել:

Կը լսենք որ Տ. Զօպանեան
յունվար 18-20ը պիտի լսուի Լիւ-
թուպէ, Թուրքսան և Նանթ քա-
ղաքները հրաւիրուելով տեղային
աշխարհագրական ընկերութեանց
կողմէն:

—Տիար Զօպանեան հրաւերներ
ստացած է նաեւ Մարսէյի, Պը-
զանսոնի, Թուրուզի և ուրիշ քա-
ղաքներու աշխարհագրական ընկե-
րութիւններէն: Այս կապացուցանէ
որ Պառնասական շատ մը քաղաք-
ներ զեռ պիտի հրաւիրեն զինքը:
Տիար Զօպանեան շնորհաւորու-
թեան և յարգանաց արժանի է իր
այս գործունէութեան համար, ո-
րոյ օգուտը պիտի ըլլայ Պառն-
ասոսի հանրային կարծիքը բորբո-
քիլ օգուտ հայոց. գործ մը որ
շատ պաշտօնակներ վեր է:

Բարիկի ֆուանսական «Օսոն» թեր-
թը որ հայերը պաշտպանելուն
համար դատի կանչուած էր, իրա-
րու ետեւէ մասամբ և ամբողջու-
թեամբ հրատարակեց «Անահիտ»
Տեօքէնէն, Բարիկի Հայ Ուսանո-
ղաց խմբէ մը, Կ. Պոլսոյ Հայ.
Յեղ. Միութեան մասնախմբէն,

Ժընէվի Հայ Ուսանողներէն և Ու-
սանողու հիներէն ու Դրօշակի խրմ-
բագրութեան իրեն ուղղուած հա-
մակրանաց և շնորհաւորութեան
նամակները:

—Դ. Պէրլեան գերաստըր մտա-
դիւր է Բարիկի Հայ գաղթական
նախնան ներկայացնել Արշակ Բ.
թատերախաղը խնդրանք Բարի-
կի Հայ Ուսանողաց Միութեան,
«Իրաւունք»ի մասնաւոր քղաքից

—

Բարիկ 7 Յունվար 1900
Սենեկին նոր նախագահը
ինչո՞ւ Յրանսայի մէջ. քիչ շատ
լաւ դիրք ունեցող անձնաւորու-
թիւն կը փափաքի երեսփոխան
կամ պատուիրակ ընտրուիլ պատ-
ճառը այն է որ նախ երեսփոխան
լինելէ յետոյ Յրանսայի մեծամե-
ծաց կարգը կանցնի «ք», երկրորդ
տարին 5.6 ամիս բան մը չին ը-
ներ, վասնզի արձակուրդի մէջ և
երրորդ՝ բան մը չընելով միասին
կը վճարուին — տարին 9 հազար
ֆրանք. Զարմանալի չէ ուրեմն
որ բոլոր այն խոշոր պատճառնե-
րուն համար շատեր փափաքին ե-
րեսփոխան լինիլ. Բայց այդ երկք
պատճառներէն ամենէն համակրե-
լին և ամենէն դիւրականը, ան-
տարակոյս, երջանիկ ֆաբրիկէնթե-
ուրներն է և զոր խղճմտօքն ի-
զորմ կը դնեն յարգելի երեսփո-
խանները: Դիւրեղի և նոր տար-
ւոյ առիւթ երեսփոխաններն ար-
ձակուրդի մէջ էին մօտ 25 օր-
ուան համար. վաղը յունվար 9ին
Սենեկը պիտի վերաբացուի:
Սենեկի նախագահին ընտրութեան
համար, վասնզի գիտնալու է որ
եթէ երեսփոխանը չորս տարուան
համար կ'ընտրուի, Սենեկի նա-
խագահը միայն մէկ տարի կը
պաշտօնավարէ. ամեն տարի յուն-
վարի սկիզբին նոր նախագահ մը
կ'ընտրեն մէկ տարուան համար:
Այդ վաղը տեղի պիտի ունենայ
Պր. Տէշանէլի — որ մէկ տարին
ի վեր նախագահ էր — յաջորդ մը
տարու արարողութիւնն: Այս առ-
թիւ կարծիքներն շատ զանազան
են. ոմանք կը կարծեն թէ Պ.
Տէշանէլի կրկին պիտի ընտրուի,
շնորհիւ իւր այլ և այլ կատարե-
լութիւններուն. և իւր անթիւ
անհամար աշխարհային յարաբե-
րութիւններուն, ուրիշներ ընդ-
հակառակը — և ասոնք մեծամաս-
նութիւն կը կազմեն գրեթէ — կը
յուսան թէ Պ. Պրիստն յաղթա-
նակը տանելու աւելի բազմ ունի
վաղը ամենայն ինչ կիմացուի:

Ուսանողանոցը մը
Երեկ առաւօտ տեղի ունեցաւ
կամպէթային (*) չէնքին ուխտա-

(*) Կամպէթայ այն մեծ ֆրանսա-
ցին է որ Բարիկի պաշարման տան
օգապարիկով դուրս ելաւ ու գատո-
ներու մէջ հայրենիաց պաշտպանու-
թեան համար զօրիկ կազմակերպու-
թիւններ բրաւ և իր հանձնարոյն
անձնուէր հայրենասիրութեամբ բո-
լոր ֆրանսացոց պաշտպան զարմա-

գնացութիւնն : Մինիստրներու նախագահն , պատերազմի և արգարութեան մինիստրներն ներկայացուցիչներ զրկած էին : Ծնարակաւորներ երեսփոխաններ , արդաս-լորէնեան ընկերութիւններ , անկողնի էին , վերջինները Ֆրանսացի մեծ հայրենասէրին չէնք ծաղիկներով պատեցին : Սէվոթ քաղաքացեալն և Գաղօ ծերակուտականն յովիչ և հայրենասիրական ճառեր արտասանեցին :

Ազգերու պաշարը պատերազմի ժամանակ

Երկայ պատերազմի և պատերազմական պատրաստութեան ժամանակ հետաքրքրական է իմանալ թէ երկրացի տէրութիւններն որչափ ժամանակ կրնան իրենց բերքերով ապրիլ եթէ այսօր պատերազմը ծագի իրենց մէջ : Ամենանոր հաշիւներուն նախկին կարելի է հետեւեալ մերձաւորական են թաղութիւնն ընել :

Ռուսաստան և Աւստրիա միակ պետութիւններն են որոնք պատերազմի մը առանձն կարողութիւն ունին , որոշ ժամանակի մը համար , իրենց ժողովրդեան ապրուստ հայթայթել : Յետոյ կուգայ Ֆրանսան , որ տառն և մէկ ամիս շարունակ կամ աւելի ճիշդ երեք հարիւր երեսուն և չորս օր կրնայ բերքին բերքերով ապրիլ : Գերմանիա կրնայ ապրիլ երեք հարիւր տասն և մէկ օր : Իտալիա երկու հարիւր ութսուն և ինն օրուան ապրուստ կրնայ ունենալ : Սլաւոնա կրնայ գիւմանով մինչեւ երկու հարիւր ութսուն օր : Գալիոյ Մեծն Բերտանիոյ , նա միայն հարիւր ութսուն և եօթն օր կրնայ գիւմանալ : Ուստի նա կախում ունի իւր գաղութներէն և օտար երկիրներէ գալիք պաշարներէն :

Թագաւորաց տունը

Թագաւորաց տունը Ֆրանսայի մէջ մեծ ժողովրդականութիւն ունի . ամենահամեստ ընտանիքներու մէջ իսկ այդ տունն առանց ուշադրութեան չանցնիր Աւանդական կարկանդակը կը կտրեն որուն մէջ նախապէս ունէ փոքրիկ առարկայ մը (գրամ , արծառիկ մը ևն) գրուած կը լինի , ճաշէն անմիջապէս յետոյ , տեղէն ի ժամանակ կարկանդակը կը բաժնեն սեղանին ներկայ զոտնողներուն մէջ : Պահուած առարկան որուն բաժնին մէջ որ գտնուի , այն թագաւոր կամ թագուհի կ'անուանուի — բնականաբար ըստ իւր սեռին — և իրեն համար կընտրէ՝ ներկաներու մէջէն , թագուհի մը կամ թագաւոր մը , և այդ ընտրութիւնը կը լինի համարյոք մը :

Ա. Սեպի և Մ. Դաւիթ-Բեկ

ՄԱՏ
Տ. ԿԱՐԱՊԵՏ ԾԱԲԱՐԵԱՆԻ
(Դեղագործ)

Ամսոյս առաջին օրը Տիար Կարապետ Ծաբարեան 65 տարեկան հասակին մէջ կարճ հիւանդութեան մը յետոյ իր հոգին աւանդեց , իր գաւազներէն ու բարեկամներէն շրջապատուած :

Յանձին Տիար Ծաբարեանի հարազատներէն ազնիւ գէմք մը ու օգտակար անհատ մը կը պակսի , և տեղոյս հայ գաղութականութիւնն ալ յարգելի անգամ մը կը կորսնցնէ :

Հանգուցեալը Պոլսոյ առաջին հայ դեղագործներէ մին , իր աշխատութեամբը ու ընդունակութեամբը յաջողած էր լաւ տեղ մը բռնել և ծանօթ ու պատուաւոր տուն մը հաստատել . ինչպէս իր չորս գաւազները նոյնպէս ալ բնական թուով հայ երիտասարդներ և աղքատիկ տղաքներ իր հսկողութեան ներքեւ ու իր ծախքովը ուսնէ բժշկի , ուսնէ դեղագործ , ուսնէ ալ մէկ մէկ լաւ արհեստաւորներ ըլլալով , կրցած են ապահով ապագայ մը պատրաստել և լաւ գիւրքի մը տէր ըլլալ : Տիար Ծաբարեան ինչպէս իր ընտանեկան և անհատական կեանքին մէջ նոյնպէս հանրային կեանքին ալ օրինակելի անցեալ մը ունեցած է : Ազգային շրջանակներուն մէջ նա ծանօթ գէմք մըն էր իրեն սահմանադրականներու պարագլուխներէ մին որոնք օրինակելի պայքար մը մղեցին ամիրայութեան դէմ :

Այդ պատուական և ազնիւ ծերունին այսօր թէ՛ իրեն մարդ և թէ՛ իրեն հայ լաւ պատրաստուած չորս գաւազներ կը թողու , իր հետ տանելով լաւ հայու , պարկեշտ անհատի և պարտաճանաչ հօր մը նախանձիւի համբաւը և ամեն զինքը ճանչցողներուն յորգանքը :

Յուզարկաւորութեան տխուր հանգէսը կատարուեցաւ յունվար 2 կիրակի օրը Գիր. Բարթոլոմէոս ծ. վ. Պաղծանի նախագահութեամբ և յուզարկաւորներու ստուար բազմութեամբ մը . Գիր. Պաղծան հայրը՝ հանգուցելոյն վաղածանօթ՝ իր գաւազանակներն մէջ ի վեր հանեց անոր անբաժիր կեանքը և շեշտեց բազմակրթման օգտակարութիւնը :

Խորագրութիւնն կը փութայ իր ցաւակցութիւնը յայտնել Ծաբարեան և Պատմաճեան ընտանեաց :

ՀԱՅՐԵՆԻՔԷՆ ՆԱՍՍԻ

Շապին Գարահիսարի Ազգայէր գիւղէն բարեկամի մը եկած է հետեւեալ մասնաւոր ու սրտաշարժ նամակը .

Սիրելի աղաս
Երէք տարի եղաւ երթալդ . դու մոռցա՞ր այս տեղի քաջածնեղ , հինգ ձմեռ ձգեցիր վրաս . ես ինչչով ապրիմ . զրկած ստակը ձեռքս անցնելէ առաջ չիմ գիտեր , որ ստանալէն կիմանայ կառավարու :

Թիւնը , որ հարկահաւաքը կը զրկէ գիւղը . ասոնք դուռը ձեռք կառնեն և ձեզի գրամ եկեր է ըսելով տուրք կը պահանջեն և կը հրամայեն թէ «ինչ որ ունիք ծախեցէք պարտքերնէ՛ք տուէք խընդր կեալոյնը» , և այդ պոռչտութիւն կը յաջորդէ քանի մը ապտակ ալ . ա՛խ , ի՞նչ կրնանք ընել :

Դու այս բաները մոռցա՞ր որ կը գրես թէ հիմակ նոր իրաւունք կ'ունենանք հանգիստ պիտի ապրին . ա՛յս է նոր իրաւունք : Աստուծէ կը վախնամ , ապա թէ ոչ 10 փարայի թոյնով մեռնիս աւելի լաւ է :

Գիւղերնիս երկու զոյգ ըռզակ ունեցող մարդ չի կայ . անօթի մնացողը Տաճկի դուռը կ'երթայ : Այս տարի ալ Ալեքսիս (.) ճամբայ չիտել տարին , գիւղը մարդ չի մնաց . հարկահաւաքը կուգայ փարա կուգէ , «գիւղ» կը պոռայ «ամեն մարդ տուրքը թող պատրաստէ , կառավարութեան պաշտօնեան եկած է գրամ կը պահանջէ» :

Չե՛ս յիշեր , երէք տարի առաջ Սուլթան Համիտը զինուորական տուրքը ափի ըրաւ . բայց ամեն վերայէ՛ք Սուլթան Համիտ մը կայ որ ուզածին պէս կանոն կը դնէ պարտքը կանոնէ : Մեր պատրիարքը բան չունի նէ թող իրաւունք հանել տայ : Դուն հոգ 66 տարեկան հասակիդ աշխատէ , ստակ աւելցուր ու զրկէ . բայց այդ գըրամը մեզ օգուտ չունենար , մենք կրկին մերկ ու անօթի կը մնանք . Պոլիսէն առնուած լաւ հրամանները ու իրաւունքները մինչեւ որ հոս հասնին գէշի կը փոխուին . Պատրիարքը գործ չունի նէ թող Առաջնորդին գրէ ու գրէ . այդ կարգաւորը հոս բան մը չկրնար ընել . թուրքերը ուղածնուն պէս կը կտրեն կը կապեն . Պատրիարքն ալ Պոլիս թուրքին խօսքին ու ինչալիսներուն հաւատարմով Սուլթանին կենաց կաղօթէ ու կաղօթէ

Ա.

ԼՐԱԲԱՂ

Վանէն Տ. Ներսէս եպիսկոպոս անցեալ կիրակի օր հեռագիր մը զրկելով Պատրիարքին ազգատութեան և խեղճութեան սաստկանալը կիմացնէ , և կը յայտարարէ որ ի՛թէ կարեւոր նպատակ մը անմիջապէս չորհուրի զինք ալ ևս հրաժարեալ նկատէ :

— Պատրիարքարանի Նպատակ Յանձնաժողովոյ վերջին նիստին Օրմանեան յայտնեց թէ Պոլսոյ մէջ կատարուած հանգանակութեան արդիւնքը եղած է 37,800 զրշ : Յանձնաժողովը նկատողութեան առած է գաւառներէ հասած կարօտութեան զրեւը , եւ ի մասնաւորի վանայ այցելու հովիւ Տ. Ներսէս եպիսկոպոսին մէկ տեղեկագիրն ու հեռագիրն , զորս խառն ժողովոյ նկատողութեան յանձնել որոշելով հանգերձ , 200 ոսկիի անմիջական նպատակով :

մըն ալ զրկելու տնօրինութիւնն ըրած է : Յանձնաժողովը որոշած է նաեւ 50 ոսկի Երզնկա , 50 Դերջան , 25 Տիգրանակերտ , 25 Սեփաստիա , 35 Բաղէշ և 15 ոսկի ալ Մարաշ զրկել :

— Էլիվիի (Տրապիզոնի վիճակ) ազգայինք՝ որ 30 տուն են միայն , իրենց մէջ հանգանակութիւն մը բանալով 980 զրշ . հաւաքած ու Պատրիարքարան զրկած են :

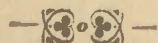
— Տ. Ելիշէ եպիսկոպոս Պատրիարքին իմացուցած է թէ չի կրնար ընդունիլ Եգիպտոսի Առաջնորդութիւնը և խնդրած է որ ուրիշ կարգադրութիւն մը ընեն :

— Ամսոյս 200 տունէ բաղկացեալ Յոյները քահանաներու պատճառով սաստիկ պոռակտում մը ունեցած են , կիրքերը այն աստիճան բուրբուրած են եղեր որ կարգ մը յոյներ իրենց եկեղեցին չերթալով հայոց եկեղեցին յաճախել սկսեցին : Հասարակութեան երեւելիներէն ուսնէ պատգամաւորութիւն մը կաղած մեր Առաջնորդարանի միջամտութիւն խընրած են վերջերս : Առաջնորդական տեղապահ Տ. Արիստակէս Ծ. վ. վանքեան սիրով կընդունի իրաւարար ըլլալ , և այնպիսի որոշում մը կուտայ որ ամեն կողմեր սիրով կընդունին ու կը հաշտուին : Այս կարգադրութեան վրայ Տեղապահը յունական եկեղեցին կը հրաւիրուի քարոզելու , ուր թուրքերէն քարոզով մը շատ գոհ կը թուի Յոյն և Հայ ունեւորները :

— Պոլսական թերթ մը գրած է թէ վախճանեալ Տ. Խորէն արքեպիսկոպոսի քրոջ 500 զրշ . ամսական սահմանուած է թուրք կառավարութիւնէն :

— Դարե՛ծէ տրուած լուրերուն նախելով Ատրպատականի ազգայիններուն վիճակը շատ խեղճ է : Մ'ար Երնան , ռուսական Օրթօս տոքսութիւն ընդունած նեստորական եպիսկոպոսը , ռուս միսիօնէրներուն գործակցութեամբ , հայաբնակ զիւղերը ու թաղերը մտնելով , ազգայիններն Օրթոքս կարճանազրէ , անոնց անուններուն եւս մասնիկն օֆի փոխելով , Տեղոյն ազգայինները նիւթապէս սաստիկ կարօտութեան ու խեղճութեան վիճակի մէջ գտնուելով , նեստորական խօսքերուն ու խոստանալուն ականջկուտան և Ազգ. եկեղեցիէն կը հեռանան : Բայց չենք գիտեր թէ իրաց այդ վիճակին մէջ Ատրպատականի Առաջնորդ Սահակ եպիսկոպոսին ի՞նչ կընէ , ի՞նչ բանով կը զբաղի . ամենիկեկ եպիսկոպոսութիւն խընդ ուղայնուած վեղարաւորը անկէ վերջ միայն «ցնծացէ՛նք իմ պիտի երգէ» :

— Պոլսոյ Վախճանեալ վարժարանի երէք սանուհիները իրենց խնայողական ափիկներուն մէջ , երկուքական մէծիտ ժողովելով , ամբողջ տարուան մէջ անտէրունջ

որքերուն նպաստ զրկեր են .

— Թաթար Բաղարճըզէ Գէորգ վրդ. Նալպանդեան Պատարարքա-րանի կը գրէ թէ տեղւոյն թաղ, խորհուրդին 4 տարուան պայմա-նաժամը լրացած է .

Պատարարքանը պատասխա-նած է թէ այցելու հովիւն պէտք է դիմեն, քանի որ թաղ. խոր-հուրդներն Սաւառարարանէն կա-խուած ունին .

ԵՖՆԻ ՍԵՆԵ

— 0 —

Կազմեցան պէշինճի սենեակնէ գատեմ պատուրդ. Պիղէ պօրճը օլան զաթլարըն հէր պիւրինէ Իքիշէր սաթլըրէ պօրճուրըն մըդտա-րընը պիւտիւրուպ, պիւտ թէկիսիւր հօտէնմէլէրինի իթմար իթմիշիզ. պու կիւնէ գատար էօտէմէմիշ օ-լանլար մէմուլ իտէրիզ քի՝ Ս. Շըր-նունգ Եօրթուլարը մինասիպէթլէ հէսապարընը թէմիզլէյուպ, ալէ-նէն իսիմէրինի նէշր իթմէկէ պի-զի մէճպուր իթմէզլէր .

Եֆնի ունէ իշիւն Խրառունքս ապօնէ Խաղըմայա արգու քէշ պու-լընան զաթլար կիւն էվլէլ ատրէս-լէրինի պիղէ պիւտիւրմէլի տիւրէր . սէնէլիք ապօնէ պէտէլիսի բէշին Եօլլայանլարա պիւրէր Ընդարճակ Օրայոյց հէտիյէ վէրէճկիզ .

ԹԻԻՐԻԻԱ ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ

— 10 —

Կէշէնլէրտէ Սթա՝ պօլտան Սար սիլիայա գաշլըշ օլան տաժառ Սահմուտ փաշա կէնճ թիւրքիա բարթիսինին միւրէվվիճի էֆքեա-րը պուլընան «Սէշվէրէթ» նամ կազմեցան պիւր մէթլուպ Խա-զուպ, Սուլթան Համիտի շէտի-տէն մուսիսէզէ իթմիշ տիւր . պու սէպէպլէ Եըշտրպտա բէք ֆէնա թէէսիւր հուսուպ կէլմիշ տիւր .

Սահմուտ բաշանըն Սթանպօլա ալմէթ իթմիշի շիմտի միւլքին-սիզ առտ օլընմագտա տըր .

Պու հափաթիսի վէրէն Սթան-պօլ թէկէկրաֆը Սահմուտ բաշա-նըն Լօնտրայա կիտէճէկիւնի տա-լի պիւտիւրիյօր .

— Տէպրէտէ վէ Խաթիւպտէ վու գու պուլան սօս իսթիլիլը խա-ֆիֆ կէօսթէրմէք իշիւն Սթան-պօլտան քէշիտէ օլընան պիւր թէ-լէկրաֆ շարը գաբանմագ սէպէ-պի իլէ 1800 տրնափուտլարըն թօլընանը օլմասըն ինքեաթ ի-տէմէյուպ, գան տէօքիւլմէտի տէ-մէքլէ Խաթիւպտէ վէ Տէպրէտէ շիմտի սիւքիւնէթ հիւքմ իթմի-կիւնի պիւտիւրիյօր .

Էվվէլքի նուսիւթիպտէ Խաղըն օլմաթըն իւզրէ Տէպրէ սանճա-ղընտա վահշիլիքլէր վուգու պուլ-տըղը պու թէկէկրաֆլէ պիւր նէվ թաաթիգ օլընլօր .

— Սթանպօլտան Գօրէս. Բօլի-թիքէ վէրիւն հափաթիս Մըսըր Օսմանլը սէր գօմիսէրի Սուլթար բաշա իւզլէրինէ շու Եօլտա մալիւ .

մաթ վէրիյօր . «Ղաղի Սուլթար բաշա Սուլթանա պիւր մէթլուպ Խաթիւպ, թիւրքիաա իսլահաթ ինքա օլընմասըն իզթիլաաընը պիւտիւրմիշ օլմաթընտան տօլայը Սուլթանըն կէօլիւնտէն տիւշմիւշ վէ մէմուրիյէթիւնտէն տալի թառ օլընմագ Ըմըշ իսէտէ Մըսըր խտիվիւնի թէկէկրաֆ իւզլէրինէ իպգա օլընլօր . Պիւր վագըլթտան պէրու Սուլթան վէ խտիվ պէյ-նինտէ սօղուզուգ հիւքմ իթմիկի կիպի՝ խտիվին Սուլթանա խիթապ էլրպէթ մուամէլթթը լիսանիյէսի շու սըրա պէյնլէրինտէ սօփուզլըր տաշա վիյաաթ արթըրմըշ տըր .

— Պապը Ալի բուս էլշիսինի թալէպինէ պիւր նօթա իլէ ճէպապ վէրուպ, թապիւնաթը հարպիյէ-նին պագիյէսինի Յունվար 12տէ էօտէլէճէկիւնի վաա իթմիշ տիւր .

— Բուս էլշիսի Եֆնի պիւր նօթա իլէ Անատօլու վիլայէթլէրինտէ թիւրք հիւքիմէթիւնին ուլիւննըզ մուամէլթթը սէպէպլէ Էլրմէնիլէ-րին Եֆնիտէն Բուսիյաա հիւքիթ իթմէկէ մէճպուր օլտըզլարընտան տօլայը շէտիտէն բրօթէսթ իթմիշ տիւր . Գէզա էլշի՝ բուս բաաաթօրթ-լարը օլան էլրմէնիլէրի թիւրքիա գապալ իթմէտիկիւն ուն տօլայը իշթիքիս իթմիշ տիւր .

— Սթանպօլտան Գէկ. 27 թա-րիլիլի ինկիլիզ կաղէթալարընտ վէրիլէն թէկէկրաֆա պիւնտէն . Ա-ճէմ սինօրը իւզլէրինէ Աճէմ, Բուս վէ Էլրմէնի շէթլէր վէ թիւրք աաթէրլէրի պէյնինտէ գալկալար վուգու պուլմագտա Ըմըշ . Պու շէթլէր թիւրք թօփրաղընտա մէվ-զըլար թուլթմըշ օլուպ, Բուսիա-տան վէ Էլճէմիսթանտան մլւթէ-մաաթ ճէպիւնէ վէ մէթուլթ (ու-տեստ) գապալ իթմէքտէ իմիշլէր . Պիւր հափաթիսէ պիւնտէն մէզ-քիւր շէթլէր Գէկ. 21-23տէ թիւրքլէրլէ վուրուշարագ 27 քիշի թէկէկրաֆ վէրիլլէր . թիւրքլէրտէն 13 քիշի էօլմիւշ վէ 12՝ Խաթիւնիլ .

Պու հափաթիսաթ իւզլէրինէ Եըլտրպտա վիւքլա մէճիս իտուպ ուզուն միւլքէթլէտէն սօնրա Աճէմ վէ Բուս հիւքիւլմէթլէրիւնէ իէսմէն միւրաճաթլէ օ կիպի շէթլէրին թիւրքիա սինօրըն կէշմէլէրինին մէնիլին թալէպ իթմէկէ գարար վէրմիշլէր տիւր .

— Տէօյ — Պանքտան ալընան 2,00,000 լիւրա իլէ, Բաժագան մինասիպէթիւնտէն մէմուրէյնէ պի-րէր մաաշ վէրիլմիշ տիւր .

— Սթանպօլ Բուս էլշիսի Ս. Ջէնովիֆ Պաթմաա Տրապի-զան գաաար պիւր շըմէնտըքէր խաթլթը Խաթիւպ իշիւն միւսա տէ օլընմագ Սուլթանա թէքլիֆ իթմիշ տիւր .

ՄԻԻԹԵՆԵՎՎԻՅԷ

ՄՈՒՀԱՐԷՊԷ

Լէտիսիլին յունվար 8տէն պէ-րու Պօէրլէրտէն շէտիտէն թօփա թուլթուգտա օլտըղընը Լօնտրա կաղէթալարը Խաթիւպտա տըր-լար, պու պապտէ թափսիլաթ

Խօգ .

Լօնտրաա սէօլլէնիլաիկինէ կէօ-րէ, Պօէրլէր Լէտիսիլին ալմըշ վէ թէնէրալ Պիւլլէր Գուկէլաաա Եֆնիտէն մաղուպ օլմուշ . պուլար աաֆ սէօլլէր իսէտէ, հիւքիւլմէ-թին Եֆնի գարարը իւզրէ 100000 քիշիլք պիւր օրտու թէշքիլ օլը-նաճագ վէ տօնանմայար հարէքէ-թէ հաղըր պուլընաճաղար . պու-օրտու տէրհալ Աֆրիգայա նազլ օլընուպ թէնէրալ Բուպէրգսին գօ-մանտաաթ ալթընա կիւրէճէք . Սանշ տօնանմասընը զապիլթլէրի խաք-րէնկիւնտէ ֆօրմա կէյիւնմէյէ էմր ալմըշլար .

Լէտիսիլին աշվայը հաղըրէսին տէն տօլայը հարպիյէ նէշալէթին տէն հիշ պիւր մալիւմաթ նէշր օլընմաաղը էհալիլի ֆէնա շիւր հէլէրէ սէվք իտիյօր .

Թէնէրալ Յիւնշ 4 պէօլիւք տա-քէր իլէ տիւշմանըն իզլինի արաճագ իւզրէ իքէն Խաթալը Պօէրլէրին էլիւնէ վէրմիշտիւր, ինկիլիզլէրին 3 պէօլիւկի կիւն հալ քէնտիսինի տըլ օրտուկեաա աթապիլմիշ վէ տիկէր պէօլիւքտէն 70 նէֆէր վէ 7 զապիլթ Պօէրլէր էլիւնէ Եֆնի տիւշմիւշ տիւր, տիկէրլէրի տէ թէլէֆ օլմուշ կէօրիւնիյօր .

Գէթլթաաաա յունվար 10 թա-րիլիլ թէկէկրաֆ Լօրտ Ռապէրգսին վէ Լօրտ Գիշնէրին օրայա Եֆթիշ տիւքլէրին պիւտիւրմիշ տիւր .

Պօէրլէրին Սթրօմպէրի զապլթ իթմիկի թաաաթ օլընլօր .

Իքի ալտան պէրու Պօէրլէրտէն մուհաաթէ իտիլմիշ օլան Գիւրու-մաա շէհրի յունվար 4տէ Պօէրլէր զապլթ իթմիշ վէ շէհրի մուհաֆա զա իտէն ինկիլիզ աաթէրլէր սիւհ-լարը Եֆնի գօլուպ թէպիւթ օլընմը-լար . Եֆնի տիւշն 120 աաթէր-լէրտէն 11ի զապլթ իթմիշ Պօէրլէր զապլթ իթմիլքլէրի հալվէնլարը, ուն վէ մէթուլթը տօղրու իւրէ-թօրեայա Եօլլաճըլար . Խաթիլլէր-րի թէշապի իթմիլմէքտէ իմիւ-լէր .

— ԲՈՒՍԼԱՐ ԻԼԼԻՐԼԷՄԷՐՏԷ-Ալման կաղէթալարըն Խաթիւպ իւզրէ, Բուս աաթէրլէրի Գուշապա (Հէրաթ Եօլընտա) Եֆնիտէք իշիւն էմր ալմըշլար . Բուսիւնըն պու հարէքէթը իլէ պէյան օլընլօր քի Բուսար Պէլուճիսթան վէ Աճէ միսթան ճիշէթիւնտէն տէնիզէ գա-տար իլէրլէմէկէ, պիւր իլման էլտէ իթմէկէ գաթիլէն գարար վէրմիշլէր .

«Հէրօլտ» նամ բուս կաղէթալար թիֆլիստէն Գուշապա կէօնտէ իլէն աաթէրլէրտէն պաշա իտէրէք Բուսիւնըն պու հարէքէթի Աֆ-ղան վէ Աճէմ սինօլարընտա ա-սայիլի իպգա իթմէք իշիւն սուհ-բէրվէրլէք մագսէտինէ հաճ իթ-մէք իսթէյօր .

— Ս. Ամէրիպանըն Մէճիսի Ա-յանը աղալարտան պիւրինին թէք լիֆինի գապուլլէ, Թրանսպալ մուհարէպէսինէ նիշայէթ մէրմէք պապընտա սուհա թէվաթիլ իթ-մէք իշիւն հիւքիւլմէթէ էմր վէր-րիլմիշ տիւր .

ՍՕՆ ԹԵԼԻԿՐԱԼԱՐ

Սթանպօլ 2 յունվար

Ռուսիայա վէրիլէճէք թաղ.իւնաթը հարպիյէսինին 1899 սէնէսինէ մալաաա օլան մէպլաղը Պապը Ալի քեաթիլէ-էօտէմիշ տիւր .

Լօնտրա 2 յունվար

Լօնտրաաթի շալիսթա պիւնտէն փէ-նէրալ Պիւլլէր Իքիւնի տէֆա օլարապ Յիւճէլա շալը սահիլինտէ Պօէրլէրտէն շէտիտէն մաղուպ օլմուշ տըր . Եարը կիճէյէ դաաար հարպիյէ նէշալէթի պու հաաաթիւնտէն տօլայը հիշ պիւր մալիւ-մաթ ալաճմըշ տըր .

Տիւրքիա 2 յունվար

«Թալմը 0ֆ Նաթալ» նամ կաղէթա-նըն Լօրէնու-Մաթէգտէն ալաղը պիւր թէկէկրաֆ պիւտիւրիյօր քի Սֆալիւն նամ շէհրտէ Պօէրլէր պիւթիւն մա-ղապարը վէ մաաթիւլէրի Խաթա իթ-միւլլէր վէ շօք ինկիլիզլէրի տէ շէհր-աւն տիւշարը իթմիլլէր վէ պիւր թա-ղըմ տէ հապս օլընմուշլար . վէ պիւր գրաճտա Բօրթուկալ թօփրաղընա զալ-մըլար .

Բրքորիս, 2 յունվար

Ինկիլիզլէր պէօլիւք պիւր հիւքիւլմի-շիւն թէթիլ գալվէթլէրինի թօփա-ալար . իլիսի ճուճուր Ս. Քիւրիլէր էհալիլի ճէսաթէթլէնտիւրմէք իշիւն պիւր իլանմաթ նէշր իտուպ, տէմիշ տիւր . «Ալլա հիւքէ Խաթիւլմէք օլաճագ վէ քալիլէն իւլթա իտէրիզ քի միւսթաթի-լէն ֆիլթուհաթ պիւլաթ գալաճագ .

Լօնտրա 2 յունվար

Կաղէթալարըն Տիւրքաաաաա զիկա-31 թարիլիլ ալաղլարը թէկէկրաֆ-լարա նաղարէն պէշինճի ալայըն գօ-մանաաթ մէնէրալ Ջօրէն պիւր թա-պուր աաթէր իլէ իլէրլէմիշ . շալիսթա կէօրէ 3 մաշալաթ շէտիտ մուհարէպէ պաշալմըշ տըր .

ՇՆՈՐՀԱՅԱԼԻՔ

Ներկայիս կը փաթմ հրապարակա-լիւ խորին շնորհակալութիւնս եւ Խ-րաաաաթիւթիւնս յալտիւն մեճալար Տիւր Տօթթէօր Աթաթէկեանի որ իր հանրաճանօթ մարդասիրտ թեալը հա-ճեցաւ ազնուաբար եւ ճարտարօրէն գարմանիլ երկամիայ զաւակս, եւ վը-տանգաւոր հիւանդութիւնէ մը ազատեց զանի .

Մալաա Գարազաշեան

Վառնա, 5 յունվար

«Իրաւունք»ի այս նոր տարեշր-ջանի առաջին երէք թիւերը ըն-դունող ու ետ չդարձնողը բաժա-նորդ կը նկատուի .

ՆՈՐ

ԵՐԳԱՐԱՆ

ԿՄՍ

ՄՐՄՈՒՆՁ ՀԱՅՎԱԿԱՆ

Կը պարունակէ այսօր ժողո-վուրդի ամեն գաաաաղաթէ երգուող հին և նոր գրիթէ բոլոր երգերը . կը ծախառի ԻՐԱՆԻՆԻՔի խմբա-գրաառնըր .

ԳԻՆ 1 ՅՐԱՆԻՔ

Отговорникъ Н. Драгулевъ
Печ „Взаимность“ —Варна